

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepotpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, ili K 6—, odn. K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pejedin broj stoji 10 h., zaostali 20 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalaze se u: Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sisaano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Matko Mandić u Trstu.

omu narodu. Zatim je obširnije pratio o djelovanju carevinskoga vieća, tro-ugarskoj nagodbi, o vinskoj klauze o budućem radu parlamenta.

govornik drži, da će ministar-pred- k naći većinu za austro-ugarsku na- ali da je vrlo dvojbena, da bi ta mogla u obće odlučivati, jer će ju u tom prečisti Česi — ako im se svolji — i možda još koji is njima!

zemaljski zastupnik dr. Rosina go- je o zemaljskom saboru u Gracu i naciji slovenskih zastupnika, na koji prisiljeni usljed nasilnog postupanja tkih zastupnika.

zivači sastanka sklonuše prisutnoga nika Spinčića, da bi i on sa- omu narodu progovorio. Zadovoljio ovaj želji, burno pozdravljen čim izikazao.

hvalan sam — reče zast. Spinčić mu prijatelju, da mi je pružio pril- mogu vidjeti ovaj krasni dio nam slovensko-hrvatske domovine, znati bar dielomice odnošaje stava ovih krajeva. Osobito me veseli, i pokraginu i odnošaje u kojim ovenci štajerske, našao sam mnogo i sa Istrom i sa odnošajima nje- stanovičtva. Kao što je Istra gla- napose radi svojeg mora, tako je i štajerska na glasu sa svojimi go- sa svojim prirodnim bogatstvom. da upravo radi tih vrлина tudjinci timi pokrajinjama.

o što se u Istri narivava Hrvatom oem talijansko gospodarstvo, tako tuje u Štajerskoj Slovincem nje- U tom obziru podupire Njemce i odbor, c. kr. oblasti i svako- kole. Zahtjevaju li Slovenci kakvu za škole, stanu Njemci ili njihovi i vikati, da kako će siromašni niti to teško morati da plaćaju.

i prvi dolaze obično ne da čitaju, mnogim slučajevima, da prodju grom ili kako drugojeje; ne ču reći, ruda tako, ali je u mnogim i mno- stima tako. Baš to je uzrok da e razumije, što su to čitaonice, m je zadaca, pa misli da su to ekakve prostorije gdje se igra, abavlja. Ako pak dodje seljak ili ovjek u „Čitaonicu“, riedko da se ji od gospode, koji bi s njim sjeo itao štogod od novina ili da ga što bi mogao prečitati. Dogodi e i to, da gospodi fall četvrti za nemajuć drugoga pozovu toga čovjeka, da im pomogne, velec mu „što čete to čitati, hote ovamo, čemo hitit jednu briscolu“, a ovaj tužan čovjek, ne znajući kako bi se odgovorio gospodi, ostavi sve pa tako i on malo vremena, što je htio posvetiti čitanju novina, mora žrtvovati, jer ga „gospoda“ na to sile. — Ovo se većinom događa na nedelju i hlagdan, jer na svagdanji dan seljak ne može doći u društvo. (Dalje sledi.)

Oglasi, pripisana itd. kaju i računaju se na temelju bitnog cijenika ili po dogovoru.

ovci za predbroju, oglašit id- ju se napušticom ili polož- com post. štedionice u Beču i administracija lista u Pulu.

od naručbe valje točno oz- čiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ko list na vrijeme ne primi, ka to javi odpravku i u svorenom pismu, za koji se plaća poštarina.

Prilog broja 65. „Naša Sloga.“

Trst.

Ivan vitez Nabergoj. Iz Trsta javljaju prežalostnu viest, da je u preminuo na Proseku veleza- ni vodja tršćanskih Slovencea, ogodišnji zemaljski i državni upnik gosp. Ivan vitez Nabergoj. Znali smo, da boluje već dulje mena taj odličan slovenski rodo- ; znali smo, da njegovoj težkoj isti nema više lieka, i da nam a biti na najgore spremni, ali je ipak viest o njegovoj smrti oko potresla.

Pod dojmom težkog udara, što zadeseo sve Slavene našeg Pri- ja, nije nam moguće, da već sa niti iz daleka ocenimo ogromne luge, što si je stekao naš Nabergoj sav naš narod. Skoro 30 punih ina borio se je u zastupstvu grada la za prava polučene i prog- nne svoje braće izlažuć se divljim prostacim navalam gospodskih čenika. Skoro tako dugo zastupao tršćanske Slovence u carevinskom ču iznašajuć svakom prigodom na luge njihove jade i nevolje. Njegovu žrtvovnost, njegove zasluge za venski narod i za carstvo priznalo i Njeg. Veličanstvo, koje mu je vodem njegove 25-godišnjice za- ppanja tršćanske okolice u gradskom ču podiellilo vitezko odlikovanje. i nitko bolje ne čuti blagotvorno lovanje tršćanskih Slovencea, ko- ni će ostati uspomena na njih- oje Nabergoja za uvijek mila i eta. Ta uspomena mora da bude uama jednako mila i sveta, jer je jednakom ljubavi ljubio Slovencea Hrvata. S našimi narodnimi prvaci vo je i obćio u najtješnijem prij- ljstvu, a našu Istru posjetio je u ih vrlo važnih zgodah, naime za ora u Brezovici i za tabora u adaru. Na jednom i na drugom jestu govorio je živo i odučno, govarajuć prava istarskih Hrvata i ovenaca.

Dieleći se za sada sa ovo par atkih crta od nezaboravnog viteza abergoja, kličemo mu iz dubine lko uciviljene duše: Uspomena Tvoja ka živi na vieke u zahvalnom Ti rodu, a plemenitoj Tvojoj duši ka podieli Svevišnji viečni pokoj!

Javni sastanak, Odbor političkog društva „Edinost“ sazivlje za nedjelju dne 14. septembra sve tršćanske Slovence na javni sastanak u vrt slovenske škole sv. Cirila i Metoda kod sv. Jakova. Na tom sastanku će se prosvjedovati proti postu- panju gradskih i državnih oblastih sa tršćanskimi Slovenci u pogledu slovenskih pučkih škola u gradu Trstu. Sastanak vršiti će se u 4 sata poslie podne.

Sud ireidentskog lista o visokom c. kr. činovniku u Trstu. Ovih dana pri- običse novine viest, da je umirovljen g. Budin, c. kr. nadsvjetnik redarstva u Trstu. Ovo umirovljenje dolazi u savez sa žalosnim događajji prošloga mjeseca fe- brara, jer je tada g. Budin zastupao u službi odsutnoga ravnatelja redarstva g. dvorskoga savjetnika Busicha.

Povodom tog umirovljenja napisao je poznati tršćanski najradikalniji talijanski list „L'indipendente“ o umirovljenom g. Budinu tako povoljan i tako laskav sud, da bi čovjek, kojemu nisu poznati primorski odnošaji, morao po tom sudu za- ključiti, da je u Trstu i u obće u Pri- morju zadaća c. kr. činovnika, da budu u prvom redu radikalni Talijani a onda tekar c. kr. činovnici.

Politički pregled.

U Puli, dne 10. septembra 1902.

Austro-Ugarska.

Iz Budimpešte javljaju, da su se složili ministri u konferenciji, obdržavanoj prošle nedjelje glede austro-ugarske nagodbe u tom, da se obali porez na prenose i onaj od dohodarine. Povrh toga uvelo bi se u carinarski cijenik uzajmne povlastice, koje bi olaksale jednoj i drugoj poli monarhije borbu proti Njemačkoj.

Usljed nepovoljnih odgovora obiju slovenskih stranaka u Kranjskoj na upit zemaljskog odbora u Ljubljani, neima nade, da bi moglo doći tako brzo do na- godbe između rečenih saborskih stranaka. Budu li se poslovi nagomitali, nije izklju- čena mogućnost, da će vlada sabor raz- pustiti te nove izbore razpisati.

Posljednji izgredi u Zagrebu imali su tu posledicu, da je vlada proglasila prieki sud za grad Zagreb i okolicu. Ta izvan- redna mjera djelovala je na uznemireno gradjanstvo, koje je odustalo od daljnjih izgreda, te je posve uzpostavljen mir i red. Hrvatom protivni listovi upotrebiše posljednje nemire, da se opet jednom za- djenu o urzke im Hrvate. U tom su slozni mjadarski, njemački i talijanski listovi, koji uzimlju u zaštitu neđužne tobož Srbe,

dočim nenalaze dostatno ogavnih riečih, kojimi obasiplju Hrvate.

Srbija.

Iz Biograda javljaju, da bijaše tamo obdržavan sastanak, na kojem se je pro- svjedovalo proti poznatim izgredom u Zagrebu. Službeni srbski listovi pišu, da su tamo izazvali bolan utisak zagrebački nemiri, ali od strane vlade, da nije podu- zeto ništa, što bi moglo izazvati sukob između Austro-Ugarske i Srbije. Neznamo doista, koje bi to mjere mogla poduzeti srbska vlada radi izgredah zagrebačkih. Nju se ho nemože ticati ono, što se događa u tuđoj državi sa pripadnici te države. Dvojimo veoma, da bi austro-ugarska vlada mogla trpiti bilo kakve uplitanje srbske vlade u njezine nutarnje poslove. Srbska vlada imala bi uplirati na one ugrijane srbske glave u Hrvatskoj, koje stoje s njom u izravnom ili neizravnom savezu, i koje su posljednje žalostne izgrede u Zagrebu izazvale. Srbska vlada nebi pogoto- vna trpila kad bi, recimo, pripadnici Hr- vatske u Biogradu onako proti njezinim životnim interesom pisali i radili, kao što su to pisali i radili njezinu emisari ili plaćenici u Hrvatskoj.

Bugarska.

Ovih dana donio nam je brzovaj iz Sofije viest, da je bio uapšen predsjednik macedonskog odbora u Sofiji general Zon- čev sa nekoliko drugova. General Zončev bio je prošle godine izabran predsjedni- kom macedonskog odbora na mjesto po- znatoga Sarafova.

Njemačka.

Dne 5. o. mj. otkriven bijaše u Poz- nanju spomenik caru Fridriku. Svečanosti prisustvovao je car Vilim sa caricom Au- gustom.

Razne primorske viesti.

Našim djakom do znanja i rav- nanja. Na drugom mjestu donasamo viest o školskih podporah, koje će dieliti ze- maljski odbor u Poreču i tečajem buduće školske godine 1902-1903.

Naši djaci uživali su do sada vrlo riedki kakvu podporu od strane zemaljskog odbora premda ih je većina siromašnih i akoprem bi oni podporu zaslužili sto puta prije nego li talijanski djaci. Nu ono, što ni bilo do sada, moglo bi biti od sada, t. j. da se zemaljski odbor u Poreču u buduće osvrne i na opravdane molbe na- ših mladića, naših djaka, osobito onih iz srednjih škola. Radi toga upozorujemo sve naše siromašne djake, odnosno njihove roditelje, da nepropuste zamoliti zemaljsku

duševljavale su narod; mladež je nasto- la, da što više pouči svoj narod i da u dokaze ono, što jest i što mora da bude.

Ali sve što dalje, to su se „Čitaonice“ se počelo odalječivati od svoga cilja i od- oje prave zadace, pa tako dodjomo do oniča, kakove imademo danas.

Dozvolite mi, da ovdje u kratko em, kakve su naše „Čitaonice“ danas.

ijaka se malo, vrlo malo obazire. Gospo- darska novina, ako je imade, stoji obično nerazrezana u kakvom kutu, a sama po sebi je takova, da ne može zadovoljiti ni naobražena čovjeka. Koliko imade u Istri čitaonica, koje drže „Dom“, „Pučki List“, „Rodoljub“, „Hrvatski Narod“ itd. P. Zasto se ne bi držala jedna gospodarska novina, koja je kod nas najbolje uređivana, koja bi najviše mogla koristiti i koju može svatko čitati, kao n. pr. „Pučki Prijatelj“

zna čitati ili pak ne dolazi u čitaonicu, a ako dolazi sam, ne može doći na to, da bi čitao knjige, ako mu ih tkogod od gospode ne ponudi. I tako čete vidjeti u mnogim čitaonicama knjige nerazrezane, zatvorene u ormaru, da tu paradiraju i ukrasuju sobu.

Pogledamo li, koji dolazi u „Čitaonicu“, to čemo vidjeti većinom gg. svećenike, učitelje i, za vrijeme praznika, djake, a od nižega pučanstva dolazi vrlo riedko

želi vlada, da se razpravi u njezinom smislu, nudjuju njoj svoje glasove tražeć od nje bogato uzdarje, a ne dobiju li što traže, tada lekar talambasaju po svojih novinah, da su stupili proti vladi u opoziciju i da će proti tom i tom predlogu glasovati. Već im je bilo više puta predbačeno, da igraju u Beču ulogu mešetara ili trgovaca, koji nudjaju svoju robu uz prejerane cijene, koje im nemože dati ni inače susretljiva im vlada.

Oni su dakle opozicionarci od šale, te ima pravo rimski list što im se podruguje.

Književne vijesti.

Matične knjige. Tko si još nije bavio ovogodišnje knjige „Matice Hrvatske“ nek se obrati na tiskaru J. Krmpo drug., Pula, via Sissano, koja ima još primjeraka na raspolaganje.

Rat Hrvata s Mađarima god. 1848.-9. Knjižara „Dioničke tiskare“ i grebu izdala je veoma krasnu knjigu naslovom „Rat Hrvata s Mađarima 1848.-9.“. Ova je knjiga ukrašena s finih slika, koje nam prikazuju g. zgrade onog doba, kad je neumrla Jelčić, koji je bio duša onih vjeh zavilao mač pred svojim narodom obranu domovine.

U toj knjigi opisan je rad i vanje bana Jelčića. Knjiga zapremna stranica, a cijena joj je samo K 3-8.

Najtoplije preporučujemo tu i te pozivljemo svakoga, koji znae, da si ju po mogućnosti nabavi. O mu biti liepa zabava za vrijeme odm. istodobno naći će u njoj dostatno o prošlosti „Liepe naše domovine“.

Tvornica pokućst

dvorskog dobavljača

IGNACIJ KR

Trst - Beč.

Tvornica u Beču u vlastitim i dama.

Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:

ilustrovane popise, originalne i osnova, pregled sobnih namješt. Najveća solidnost, elegantna jeftina cijena.

Čvrste stiskaoni

(preše) za vino

svake veličine i mastionice groždje, kao i druge strojeve vrste, orudje i materijal d. se u zalih i tvrđke

Živic i dr.

Via Commerciale br. 2 u

Prvo slovensko skladište pokućst

Antona Černi

Trst

Via di Piazza vecchia 1, u kući Maronzi, podružnica stolarske zadruga u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokućstvo iz prve ruke.

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada Pale uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na časnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može po-

podporu svi oni, koji misle, da imaju pravo na takvu podporu. Naših djaka imade na stotine, koji imaju pravo na zemaljsku podporu, pak valja da ju i zatraže.

Sada se nalaze djaci još na praznicah, pak im mogu roditelji, svećenici ili učitelji pripraviti molbe. Paziti valja osobito na to, da im bude svjedočba siromaštva (svjedočba o gospodarskom stanju) podpisana od svijih občinskih viećnika (savjetnika). Očekujemo dakle od naše učeće se mladeži, da će mnogobrojno zamoliti zemaljske podpore pak da vidimo u koliko će zemaljski odbor uzeti u obzir te molbe.

Čifut prosjeduje!! Povodom dolazka Njeg. Veličanstva u Istru pozdravilo je naše pučanstvo sa svećenstvom, občinskim načelnici itd. vladara na raznih postajah. Među ostalimi pozdravio je vladara u ime občine Pazin na postaji Cerovlje občinski načelnik g. dr. S. Kurelić. Izraziv Njeg. Veličanstvu čuvstva duboke zahvalnosti radi ustrojjenja hrvatske gimnazije u Pazinu izrekao je smjernu molbu onoga pučanstva, da bi se u onom kotaru ustrojilo gospodarsku školu. Taj je nagovorio vladar i nekoje naše svećenike te predstojnike oblastih pak je vlak krenuo dalje napram Puli za oduševljenog klicanja naroda. Taj pozdrav, zahvala i molba načelnika dra. Kurelića razdražila je silno gnjile živce tršćanskih židova, koji se okupljaju oko zloglasnog „Čifutića“. Oni nemogu oprostiti načelniku dru. Kureliću, što je govorio u ime „talijanskog“ Pazina, što se je zahvalio radi gimnazije — te prosjeduju proti svemu najodlučnije. G. načelnice — tješite se!

Školske podpore. Zemaljski odbor u Poreču upozoruje sve one, koji misle, da imaju pravo na školsku podporu iz zemaljske zaklade, da predlože svoje molbe zemaljskomu odboru u Poreču najdulje do 31. oktobra 1902. Molbam valja položiti posljednju školsku svjedočbu i svjedočbu siromaštva, podpisanu od svega občinskog vieća one občine, kojoj molitelj pripada. Molbe, koje budu kasnije predložene, ili koje nebudu valjano utemeljene, neće se uzeti u obzir.

Predsjednik društva „Dante Alighieri“ u Primorju. Od petka nalazi se u našem Primorju predsjednik talijanskog irredentskog društva „Dante Alighieri“ senator i bivši talijanski ministar prosvjete Pasquale Villari. On je stigao iz Italije u Trst, gdje ga zaokupiše kolovodje talijanske radikalne stranke. S njimi putuje po talijanskim gradovih Istre, gdje ga primaju i pozdravljaju kano svog spasitelja. Bit će da je došao u Istru, da pri-

Tafta za turiste od L. LUSERA.
Najbolji i priznati lek
za kurje oči, zaljevitoš itd.
Glavno skladište:
Ljekarna E. Schwenk, Bee-Meining
Taka se pita:
Tafta za turiste
Dobiva se u svim Ljekarnama

Rodoljubi!

sustvuje glavnoj skupštini talijanskoga političkoga društva za Istru, koja se je održavala prošle nedjelje u Piranu i da se obavijesti koliko trebaju istarski i u obće primorski Talijani noveca od njegovog društva za potalijančenje naše dječice.

Talijanski listovi pišu, da će Villari posjetiti i Dalmaciju, da se i tamo na vlastite oči uvjeri „o napredovanju“ talijanstva.

Mi se nadamo, da će zapustiti Dalmaciju posve razočaran, jer će se „na vlastite oči“ osvjedočiti, da je Dalmacija za uvijek izgubljena za Italiju i da su sva nastojanja njegove svojte uzaludna a da bi ju ikada više zaknačio mlitački lav, odnosno, usrećio savejski križ.

Razne vijesti.

Imenovanje u školskoj struci. Ministar bogostovlja i nastave imenovao je pomoćnog učitelja na drugoj državnoj gimnaziji u Ljubljani g. Ivana Hostiala glavnim učiteljem na c. kr. učiteljstvu u Kopru. Gosp. Josip Bačić, nadučitelj u Buzetu, bijaše imenovan učiteljem na novoustrojenoj pripravnici u Pazinu. — Čestitamo!

Novi predsjednik društva sv. Jeronima. U zagrebačkih listovih čitamo, da se je dosadašnji zaslužni predsjednik društva svetojeroninskoga preč. g. dr. F. Suk na časti i službi radi mnogobrojnih drugih posala zahvalio, te da je upravni odbor izabrao, a preuzv. g. nadbiskup kao pokrovitelj potvrdio preč. g. kanonika i narodnog zastupnika: Cvjetka Rubetića za predsjednika društva sv. Jeronima. Čestitamo srdačno i druztvu i g. predsjedniku!

† **Rudolf Virehov**, najveći njemački učenjak na polju liečničtvu, preminuo je u Berlinu dne 7. t. mj. Pokojnik rodio se je 13. oktobra g. 1821., bile su mu dakle 82 godine.

Jezičkovno podučavanje na srednjih školah. Ministar bogostovlja i nastave izdao je naredbu, kojom se ustanovljuju propisi o poučavanju u drugom zemaljskom jeziku na srednjih školah. Timi se propisi nedira u nazore, na kojih osnivaju stari profesori svoje izkustvo, već se njimi podaje mladim profesorom naputke, koje im valja sliediti.

Za I. hrvatsku dobrotvornu lutriju. Naš dični hrvatski skladatelj Srećko Allini iz Zagreba, sjetio se društvene lutrije i priposlao je dva komada njegove hrvatske opere „Marion“. Vriednom i zaslužnom rodoljubu budi ovim izražena najljepša zahvala. Hrvati i Hrvatice, ne žalite žrtvovati koju malenkost za društvenu

lutriju. Otkad smo ovu zamisao kroz novine javili, pa do danas, da je prave sreće moglo se je više Hrvata odazvati na od borov poziv i javnu molbu. Rodoljubi kad pročitate ove crte; pomislite, da vaš odbor moli i pozivlje da ga u ovom podhvatu poduprete, te se nemojte oglušiti — „Hrv. prip. društvo u Beču“ — XVIII Gertrudplatz 4.

Kada valja kod trgovca protestirati mjenicu? U ovom pitanju izrekli je bečko vrhovno sudište važnu osudu kojom je utvrđeno pravno načelo, da kod trgovca treba mjenicu prosvjedovati za poslovnih satova. Konkretni slučaj — o kojem se je radilo, bio je ovaj: Jednom trgovcu, kojemu je mjenica bez uspjeha prezentirana, poslao je vlastnik mjenice javnog bilježnika u svrhu prosvjeda. Bilježnik našao je, kad je u 7 sati na večer došao u poslovnicu trgovčevu, istu zatvorenu, te je mjenicu prosvjedovao. Izdat je platežni nalog, koji je postao pravomoćan, ali jedan je girant podnio prigovore, pozivajući se na to, da je prosvjed prekasno podignut. Obrazložio je to time, da se u Beču dućani one vrsti, kojoj pripada prosvjedovani trgovac, zatvaraju u 6 sati na večer, što je uredovnom svjedočbom potvrđila i trgovačka komora. Vrhovno je sudište prihvatilo te prigovore, pa načelno izreklo, da je za mjenice, prihvaćene po trgovcima ili domicilirane kod trgovca, prosvjedovno vrijeme stegnuto na poslovne satove.

(„Hrv. trg. List“).

„Danica“, koledar i ljetopis književnoga društva Sv. Jeronima za god. 1903. dogotovljena je, te se može odmah za prodaju dobiti: Sadržaj „Danice“ jest ovaj: Visoka kraljevska kuća. Godina 1903. Koledar. Ljetopis književnoga društva sv. Jeronima. Izvadak iz pravila društva svetojeroninskoga. Bratovština hrv. ljudi u Istri. Izvadak iz pravila bratovštine. Marko Marulić. Nemio udes. Od Karlova do Rieke (sa 3 slike). Prigorčice. Jabuka i njezini neprijatelji. Seoska slika. Dvije tri o siromaštvu. Gluhonijemi, njihov uzgoj i naobrazba. Starac Ive. Upute u gospodarstvo. Česa nam treba? Kutjevačka gospa (sa slikom). O koledaru. Pomrčane sunca i mjeseca. Kakra će biti godina 1903. Bilješke skrižaljci o izlazu i zalazu sunca. Sto je novo po svijetu: Stogodišnjica Josipa Jelčića, bana hrvat. (sa slikom). Fra Grga Martić (sa slikom). † Gjuro Kunderk, narodni dobrotvor (sa slikom). Užasna nesreća na Martiniku. O Sibiriji i o velikoj sibirskoj željeznici. — Majstor. Sajmovi. Povjerenici i broj članova svetojeroninskoga društva.

Knelpe. Otvoreno vaganati prokuvana ili inače zapakovana sladna kava nije nikada

Kathreinerova.

Sjećajti

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Slogom rastu male stvari, a nevolja sve pokriva.“ Narčna poslova.

Oglasi, pripolana itd. štaju i računaju se na temelju bitnog cijenika ili po dogovoru. Oglasi za predbrojbu, oglase itd. štaju se naplatuju ili položaju se na pošt. štedionice u Beču u administraciju lista u Pulu. O naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika. O listu na vrijeme ne primi, neka to javi odpravniku u svom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Redovnog računa broj 847849.
Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog četvrtka u podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpišani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.
Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, odn. K 3— na pol godinje.
Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.
Pojedini broj stoji 10 h., zalostali 20 h. koji u Puli, toli izvan iste.
Uredništvo i uprava nalaze se u Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sissano), kamo neka se naslovljavaju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Na Jadranskom moru.

Zavririmo li u knjigu svjetske poviesti, razbiti će nam ona godine i nezgode, koje su uzburkale ovo naše mirno Jadransko more u teku godina i stoljeća. Ovaj naš mali poluotok, koji divni dalmatinski ostrvi bili su svjedoci raznim događajima, koji su od dana na dan stajali na kokcu i mijenjali sreću okolostojjećih zemalja. Pred njima veslale su grčke tirame, jedrile rimske ladje i plovlje venecijanske galije; pred njima razvijala se trgovina i bili se ljudi bojevi. Pred njima križalo je godine 1866. talijanski i austrijsko ratno brodovlje, a junački Vis okrunio slavodobitno Austriju i ostavio Italiji tužnu uspomenu.

Nu tu tužnu uspomenu Italija ne može nikako da zaboravi. U njenom srcu potajice ruje crv, piri valtra osvete, koju potiče izdajnička ruka zlobnika. Šesta ta svelevlast već danke čekuje dan „revanca“, već davno snuje, kako bi zadala svojoj saveznicu Austriji strašni udarac i ugrabila joj zemlje na istočnom zalju naegreb Sinjg mora, ko što je onomadne ugrabila Njemačdiju i Veneciju. Kao Kato u rimskom senatu Kartazanom, tako je i jedan talijanski zastupnik pred šest godina na Montecitorioju navješćivao danomice rat Austriji. Nu Italija, kojoj se još nisu bile zalječile rane, što su ju pod Visom dopale, čutila se slabašnom i nije se pouzdala, da što takva poduzme. Ona se stala na drugi način kretati, počela je povećavati svoju flotu, razvijati svoja brodovlje. A danas?

Mnjenje je Italije da osvoji Trst, Istru i Dalmaciju, da spasi nespasene, da uzmogne biti absolutna gospodarica Jadranskoga mora, te krotiti pravice narodima, koji oko njega stanuju. Tužnih li naroda! K tomu pada joj još u oči Albanija, zemlja starodrevnih Arnauta; ali jaoh, tu sto pada, tu sjeverni medvjed. Pred tim goroštasom politika se Italije mienja i ovo, što se na jednom događaju. Novinstvo čiele Europe baca u svijet nebroj članaka,

dijene grudi? Dajte biednog narodu zdrave, moralne i materijalne hrane, štite ga, branite ga, poduprite ga i vidit ćete, da sa ljubavlju do mile domovine spojiti će se i zahvalnost napram vama, te će narodu, kad utreba, stupiti na noge junačke čil i smjel za krest časti i slobodu zlatnu. Nek onda bući more, neka puca puška, nek grmi-top, more adrijansko ostati će more slavjansko.

Zast. Spincić među štajerskimi Slovenci.*

Velezasluzni zastupnik naroda g. prof. Spincić pošao je prošloga mjeseca k svomu prijatelju i drugu, državnomu zastupniku, dvorskomu zastupniku dru. Ploju u Pluju, da se kod njega odmori i okrije za daljni rad na korist našega naroda. Polazeć takmi nije stalno ni slutio, da će mu se pružiti zgoda, da progovori na javnom sastanku štajerskim Slovencem u tužnom stanju štajerskih Slavena. Pa ipak tu mu se pružila takva prilika.

Dne 24. pr. mj. sazvalo je slovensko političko društvo „Sloga“ javni sastanak u prijaznom trgovištu Središtu, tik uz hrvatsku granicu. Mnogošć sviestnog naroda sakupilo se je pred kućom načelnika, gdje bijaše pod vedrim nebom priredjen prostor za sastanak. Sastanak je otvorio predsjednik društva „Sloga“, odvjetnik iz Ormuža dr. Omulec, koji je predstavio narodu državnoga zastupnika dra. Ploju.

Ovaj, oduševljeno pozdravljen, progovorio je svojim biračem, odsudiv najprije pisanje „Štajerca“, kojim se služu dušmani u dolnjoj Štajerskoj proti slo-

venskomu narodu. Zatim je obširnije progovorio o djelovanju carevinskoga vieća, o austro-ugarskoj nagodbi, o vinskoj klauzuli te o budućem radu parlamenta. Govornik drži, da će ministar-predsjednik naći većinu za austro-ugarsku nagodbu, ali da je vrlo dvojbeno, da bi ta većina mogla u obće odlučivati, jer će ju stalno u tom prijetiti Česi — ako im se nezadovolji — i možda još koji drugi snjima!

Zemaljski zastupnik dr. Rosina govorio je o zemaljskom saboru u Gracu i abstinenciji slovenskih zastupnika, na koji bijaše prisiljeni usljed nasilnog postupanja njemačkih zastupnika.

Sazivači sastanka sklonuše prisutnoga zastupnika Spincića, da bi i on skupljenomu narodu progovorio. Zadovoljio je njihovoj želji, burno pozdravljen čim se je prikazao.

Zahvalan sam — reče zast. Spincić — svomu prijatelju, da mi je pružio priliku, da mogu vidjeti ovaj krasni dio skupne nam slovensko-hrvatske domovine, te upoznati bar dijelomice odnoseje stanovništva ovih krajeva. Osobito me veseli, što sam mogao doći na ovaj sastanak. Gledajući pokrajinu i odnošaje u kojim žiru Slovenci štajerske, našao sam mnogo sličnosti sa Istom i sa odnošajima njezinoga stanovništva. Kao što je Istra glasovita napose radi svojeg mora, tako je i južna Štajerska na glasovita sa svojimi gorami, sa svojim prirodnim bogatstvom. Šteta, da upravo radi tih vrlina tuđjinci teže za timi pokrajinama.

Kao što se u Istri narivava Hrvatima i Slovcem talijansko gospodarstvo, tako se usiljuje u Štajerskoj Slovcem njemačko. U tom obziru podupire Njemece zemaljski odbor, c. kr. oblasti i svakovrstne škole. Zajtjevaju li Slovenci kakvu biljadu za škole, stanu Njemci li njihovih plaćenici vikati, da kako će siromašni prosvonici teško morati da plaćaju.

koji. Oni prvi dolaze obično ne da čitaju, nego u mnogim slučajevima, da prodju vrijeme igrom ili kako drugčije; ne ču reći, da je svuda tako, ali je u mnogim i mnogim mjestima tako. Baš to je uzrok da narod ne razumije, što su to čitaonice, kakova im je zadaća, pa misli da su to samo nekatere prostorije gdje se igra, pleše i zabavlja. Ako pak dodje seljak ili prostije čovjek u „Čitaonicu“, riedko da se nadje koji od gospoda, koji bi s njim sjeo pa mu čitao stogod iz novina ili da ga upozori, što bi mogao pročitati. Događi se dapače i to, da gospodi fali četvrti za igru pa nemajuć drugoga pozovu toga čovjeka, da im pomogne, veleć mu „što čete to čitati, hote ovamo, čemo hitit jednu briškolu“, a ovaj tužan čovjek, ne znajući kako bi se odgovorio gospodi, ostavi sve pa takvi i ono malo vremena, što je htio posvetiti čitanju novina, mora žrtvovati, jer ga „gospoda“ na to sile.

— Ovo se većinom događja na nedelju i blagdan, jer na svagdanji dan seljak ne može doći u društvo. (Dalje sledi.)

Govorit ću većinom iz svoga iskustva pa se nadam, da mi nećete zamjeriti, ako budem možda malo i preoštro sudio i opisao naše „Čitaonice“.

Stupimo li danas u jednu, ma bilo koju, od naših čitaonica, vidjet ćemo prilično liepo uređene prostorije, urešene raznim patrioštčnim slikama; u kutu obično stoji ormar s knjigama; u sredini stol s raznim novinama. Pogledamo li novine, naći ćemo većinom takve, koje se nave politikom ili pak još više strančarenjem. Gđjgdje nadje se i po koja gospodarska novina. Većinom su to novine, koje „inteligencija“ za se treba, a na seljaka se malo, vrlo malo obazire. Gospodarska novina, ako je imade, stoji obično nerazrezana u kakvom kutu, a sama po sebi je takova, da ne može zadovoljiti ni naobražena čovjeka. Koliko imade u Istri čitaonica, koje drže „Dom“, „Pučki List“, „Rodoljub“, „Hrvatski Narod“ itd.? Zašto se ne bi držala jedna gospodarska novina, koja je kod nas najbolje uređivana, koja bi najviše mogla „koristiti“ i koju može svatko čitati, kao n. pr. „Pučki Prijatelj“

U Krku, „Pučki List“ iz Spljeta, bez kojih ne bi smjela biti ni jedna hrvatska čitaonica? Zavririmo malo u ormar, gdje „počivaju“ knjige, to ćemo opaziti većim dielom darovane knjige i to takove, koje imadu za narod vrlo malenu ili nikakvu vrijednost. Knjige, koje nisu za gospodske čitaonice, koje malo tko i čita, darivaju se čitaonici. Kod nabave knjiga ne pazi se skoro ni malo na praktičnu vrijednost istih, a ako pak i imade dobrih knjiga u knjižnici, vrlo se malo posudjuju, jer ako je to kakav roman ili pripoviest, „inteligencija“ ga je već prije pročitala a poučne i gospodarske knjige ne rado se čitaju. Seljak pak ili ne zna čitati ili pak ne dolazi u čitaonicu, a ako dolazi sam, ne može doći na to, da bi čitao knjige, ako mu ih tkogod od gospode na ponudi. I tako čete vidjeti u mnogim čitaonicama knjige nerazrezane, zatvorene u ormaru, da tu paradiraju i ukrasuju sobu.

Pogledamo li, koji dolazi u „Čitaonicu“, to ćemo vidjeti većinom gg. sječanice, učitelje i, za vrijeme praznika, dječake, a od nižega pučanstva dolazi vrlo riedko

PODLISTAK

O hrvatskim čitaonicama u Istri.

Na sastanku istarskih visokoškola u Pulinu dne 10./VIII. 1902. čitao stud. phil. Ivan Ivančić.

(Nastavak.)
Prve čitaonice u Istri odgovarale su barem donekle svojoj namjeni i zadaći; njima se je okupljao narod i to svake kuke i sloja; širila se je pouka u raznim granama znanosti, osobito se je obaziralo na korisne znanosti; čitalo se novine, čitalo se sastanke i zabave, koje su bile jedno zabavne i poučne. Pjesme budilice duševnjavale su narod; mladež je nastojala, da što više pouči svoj narod i da mu dokaže ono, što jest i što mora da bude.
Ali sve što dalje, to su se „Čitaonice“ se počele odalečivati od svoga cilja i od svoje pravne zadaće, pa tako dodjomo do „Čitaonica“, kakove imademo danas.
Dozvolite mi, da ovdje u kratko kažem, kakve su naše „Čitaonice“ danas.

koji. Oni prvi dolaze obično ne da čitaju, nego u mnogim slučajevima, da prodju vrijeme igrom ili kako drugčije; ne ču reći, da je svuda tako, ali je u mnogim i mnogim mjestima tako. Baš to je uzrok da narod ne razumije, što su to čitaonice, kakova im je zadaća, pa misli da su to samo nekatere prostorije gdje se igra, pleše i zabavlja. Ako pak dodje seljak ili prostije čovjek u „Čitaonicu“, riedko da se nadje koji od gospoda, koji bi s njim sjeo pa mu čitao stogod iz novina ili da ga upozori, što bi mogao pročitati. Događi se dapače i to, da gospodi fali četvrti za igru pa nemajuć drugoga pozovu toga čovjeka, da im pomogne, veleć mu „što čete to čitati, hote ovamo, čemo hitit jednu briškolu“, a ovaj tužan čovjek, ne znajući kako bi se odgovorio gospodi, ostavi sve pa takvi i ono malo vremena, što je htio posvetiti čitanju novina, mora žrtvovati, jer ga „gospoda“ na to sile.

— Ovo se većinom događja na nedelju i blagdan, jer na svagdanji dan seljak ne može doći u društvo. (Dalje sledi.)

Oni ne nalaze prigovora, ako se troši na tisuće na njemačke često posve suvišne škole ili u svrhu uništenja slovenskoga naroda a uvijek se nadje također naših ljudi, koji se daju varati od zakletih dušmana naših. Zato znaju naši narodni protivnici i rad toga ustrajaju također novine u našem jeziku samo da tim laglje slipe i varaju naše siromašno pučanstvo. Ja sam uvjeren, reče, da se dade mnogo ljudi zaslijeptiti jedino iz lahkoumlja i da to ne čine iz zlobe, ali znam također — a u Istri je to jasno dokazano — da su izvišne novine i njihovi urednici, koji se narodu prikazuju kao prijatelji, plaćeni od ljutih dušmana toga naroda, od onih naime, koji bi htjeli naš narod zatrti i uništiti.

Značem nadalje, da imade ljudi, koji izače viču, da rade za narod, dotim se osobito u vrijeme izbora okorišćuju novcem, što im ga daju neprijatelji naroda. Značem pako također, da nećeka dugo ni pedepsa za takva izdajstva, da su se već mnogim takvim izdajicam razprodali posjedi. Radi toga preporuča govornik toplo našim ljudem, da nebudu lahkovjerni, da nevjeroju svakoj varalici, koji dolazi k njim; neka nevjeroju ljudem, podkupljenim od neprijatelja naših! Svi neka biraju zastupnike, koji su poznati po svojem djelovanju za narod. Ako su ih pako izabrali, neka im nećine zaprieke, već neka im stoje čvrsto uz bok u svakom koraku, što ga učine. Naši protivnici znadu, da za narod postizavaju stogod samo oni zastupnici, za kojima stoje izbornici. Radi toga kušaju narodni protivnici sve moguće, da unište među narodom povjerenje do njegovih zastupnika.

Nadalje preporučao je zastupnik Spinčić slogu i međusobnu ljubav sviju stališa. Zastupnici mogu nešto, svećenici nešto, učitelji nešto, odvjetnici nešto, liečnici, trgovci, posjednici itd. — svaki može nešto — a svi skupa mogu pako mnogo!

Osim vjere, nade i ljubavi do Boga, među nami neka vlada ljubav do iskrenjega, ljubav, koja se imade očitovati u djelih, u podporah međusobnih, u zaboravljanju neznatnih nespornazumljenja! Kada gori kuća, nije lazno pripraviti se, već treba složno raditi o pogašenju ognja. A našu skupnu kuću, našu domovinu htjeli bi upaliti različiti neprijatelji! Jedino protivnike imajmo pred očima, te radimo proti njima, radimo svi složno! Radimo za svoju lepu zemlju baštinjenu od naših djedova, radimo na čast i korist naroda! Zahljevamo odlučno svoj prava pred svakim i Bog neka blagoslovi naš rad!

Zivo i valreno izrečenom govoru zastupnika Spinčića sledilo je oduševljeno odobravanje.

Zatim bijahu prihvaćene resolucije za slovensko sveučilište, za prizivni sud, za diobu slovenske Stajerske od njemačke, za više slovenskih gradskih škola, za slovensku gospodarsku i obrtnu školu, za opredjeljenje povoljnog vremena za utjerivanje poreza, za namještenje slovenskih činovnika i za nabavu slovenskih napisu.

Konačno progovorio je neki seljak, koji je poticao svoju subraću na borbu proti neprijateljem.

Na večer bijaše priredjena zabava, na kojoj je krasno udarao domaći tamburaški zbor, pjevala razne narodne pjesme i na kojoj izrekoše pojedinci prisutnim prvakom naroda zahvalne zdravice. U ime gostova zahvalili se govorniku i domaćim rodoljubom Čeh, dvorski savjetnik Popelka i Hrvat, naš zastupnik prof. Spinčić. Koli sastanak toli zabava nevidješe vladinog komesara niti kojeg oružnika, pa je ipak sve prošlo mirno, triezno i oduševljeno, na čast vriednim i svietnim Slovencem iz Središća i susjednih mjesta!

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Danke nas respicent pretendi dekoracijoni.

Jur. Vero mu se pristojie, kako tovaru sedlo. Ina cagodera lipa parša!

Fr. Mišiš da ne! A ni zatvoril neki dan dva anarhista.

Jur. Ne znam, ca će svit od nas mišiliti, kada se i postene skolane ki putuju, pol nas zatvara.

Fr. Ma ne talijanske brigante, ki po noći ne daju mira.

Jur. Poboštrića, ke ga fato lule, kada je videl revolver.

Fr. I bez glavi pobigal, vrišćeć: ajuto!

Jur. A kako je stalo salo onomu Vidaku?

Fr. Da ga je pustil va kamari di ricevere, kadi se je mucil tri kvarti od ure.

Jur. Oravko bi mu morali i ljudi pokazat, kada še s njimi ruga.

Fr. Ja, za to šu mu plaću povećali i penzijon obećali.

Jur. I na dekoracijon jos pretendi.

Fr. Ma ne šada, bo ga je dobil onu večer.

Fr. Moj sin par dio šanto mora ašolutamente ovo leto postat supetarski župan.

Jur. Neće još po rane, zač je vliš s konja učinjia tombulu; samo neka pade još s tovara, pak će valje bit.

Jur. Ca? Da še butigir zeni?

Fr. More te šlano upralo, ki ti to rekal?

Jur. To šan šinjočka od ribari cul!

Fr. Češa? Kako?

Jur. Da ga manko dvajšet divovak proš!

Fr. Ne budi benašt kako i on, bo žnas da je svaka i najbenastija od onih dvajšet mudrija leho on, leh ono ti še šve one s njia rugaju!

Jur. Bas ov put ne faljevas ni ti!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Admiral c. i. kr. vojne mornarice. Povodom posljednjih pomorskih vježba c. i. kr. mornarice imenovalo je Njeg. Veličanstvo nadvojvodu i prietolonasljednika Frana Ferdinanda admiralom svoje mornarice.

Nadvojvoda Fran Ferdinand je nakon smrti blagopokojnog nadvojvode Ferdinanda Maksu (cesara Maksimilijana) prvi austrijski nadvojvoda, koji nosi visoku admiralsku čast.

Zapovjednik c. i. kr. mornarice barun Spaun je jedini aktivni admiral naše vojne mornarice, dotim živi trojica njih u miru. Nadvojvoda Karlo Stjepan obnaša čast podadmirala c. i. kr. vojne mornarice.

Iz Pomeru piše nam prijatelj: Kako već znate, imala bi se otvoriti sada pučka škola u našem selu, jer je občina pripravila kuću a školsko vieće uztego utok podnešen proti ustanovljenju naukovnog jezika. Pomerci su naime zahtjevali onomadne, da jim škola bude dvojezična

paralela sa hrvatskim i talijanskim odielom. Time su mislili, da će škola biti brže dozvoljena i eto, nisu se prevarili! Ali sada nastaje pitanje učitelja. Za ovakvu školu hoće se učitelj usposobljen za hrvatske i talijanske škole, a takvih imade malo ili ništa; pa i oni koji su, imadu već svoja liepa mjesta, iz kojih se neće mahnuti baš radi Pomeru.

Biti će dakle imenovan, ako bude, provizorno koji učitelj jednog ili drugog jezika. A kojeg da bude ako ne hrvatskoga, kad u Pomeru nije djece za školu, koja bi umjela talijanski? Proti tomu će, naravno, skočiti mjestno školsko vieće u Pulji i šior Vatovac ili po njegovu Vattova, pa je vrlo lahko moguće, da opet sve zaspi. Da nebi do toga došlo, imamo skrbiti mi Pomerci sami. Svi, koji imamo djece za školu, bi morali složiti se i javiti kapetanatu, kojim jezikom govore naša djeca i kakov da bude učitelj. Onda će kotarsko školsko vieće morati imenovati učitelja usposobljenog za hrvatske škole i tako će biti korisno za djecu.

Da vidimo, hoće li prevladati pamet ili prkos.

Pozor! Presvietli biskup dolazi ove godine na puljščinu, da podieli sv. sakramenat krizme. — Ljudi, koji imade da podnesete kakvu molbu ili pritužbu na presvietloga, pogovorite se prvo i složite se, jer je sud ura, da presvietlomu izkažete što vam na sreću leži. S toga ljudi pozor!

Iz Alturo. Pred nekoliko vremena javili smo, da je ovdje na Rokovu dne 16. augusta bio smrtno ranjen neki Blaž Ušić-Konja (a ne conio, kao što je „Giornaleto“ pisan), te da je usljed zadobijenog udara tri dana kasnje u bolnici umro. — Zašto i kako se je to dogodilo, čuti ćete sada.

Već više vremena postoji u Alturi malo druživo zločinaca, koje, rek bi, da je talijanska „mafija“ odgojila a ne mirna Altura. Ti junaci zabilili su u glavu, da sav Alturski pošteni puk mora pred njima trepetati, da svatko mora po njihovoj volji raditi i da njim se nitko ne usudi šta pregovoriti. Oni stadoše krasti gdje bi šta ulovili, a tko bi posumnjao na nje ili bi mu zapalili sieno ili ubili vola ili posjekli vinograd ili bombardirali kuću ili ga dobro namlatili. Radi toga nijedan Alturac nije bio (kao što nije još sada) sjeguran pred njima i morao je gledati kako se ponaša i paziti što govori. Vodja tog druživa, kako nam je poznato, bio je sad pokojni Blaž Ušić. Koliko zla su nesretne ruke tih ništarija počinile, teško je nabrojiti.

Josip Perić (sin onoga Martina Perića, koji je zadao smrtni udarac kosorom pok. Blažu Ušiću) bio je i on s početka član tog druživa, ali kad je opazio grozote, što ih oni kane počinjati, istupio je iz tog kola. Radi toga zamrzili ga ostali i naukali smaknuti ga. Više puta su to pokušali, ali nije im pošlo za rukom. Dapače sam pokojnik rekao je prvo Svetice, da mora ubiti Sipića i Antonu.

I evo, došao dan Velike Gospe ili Svetice. Na trgu prodavao je pok. Blaž pivo i njegova je družba onamo pila. Kad je tu došao Josip Perić, bio je jedan te družbe žmujl prama njemu, nu na sreću nije ga pogodio. Drugi dan, na Rokovu, bio je ples a jednoj kući i tamo nalazio se Josip Perić. U to vrijeme držali su zločinci kongres u kući neke Titličke. Malo za tim nastala je smutnja u plesu i svi izašli na polje. Na putu ulovili nesretnici Josipa Perića, koji ih je na svaki način izbjegavao i počeli ga lupati. Neki Popić udario ga prvi popteckom. Stari Anton Perić došao iz trga ni kriv ni dužan, a M. Šegota (onaj isti, koji je na trgu činio žmujl u Periću) udario ga kamenom takvom silom u levu ruku, da mu je protekla neizmijerna krv. Otac Josipa Perića, Marlin, vraćao se iz polja, to videći si sina u velikoj pogibelji, poskočio mu na pomoć i u

onoj smetnji udari kosorom Blaža Ušića po glavi.

— Siromašni—Martin—Perić—okaljao—si ruke u krvi jednog zločinca, ali je tim oslobodio sina i izbavio narod. Zato nek mu Bog i pravica oproste, jer je pošteni i pametan uvijek bio i kao takvog pozna ga sva Altura.

One druge zločince preporučamo c. kr. oružničtvu i c. kr. sudu.

Pazinski kotar:

Doček Nj. Velič. cara i kralja Fran Josipa I. u Sv. Petru u Šumi. Od tamo nam pišu: Ovdješnje pučanstvo pripravljalo se dulje časa na dostojni doček svojeg vladara, te je željno očekivalo, da osvane dan, kada bude moglo dati oduška svojem veselju na riedkom događaju. Napokon prikaže prvi dan ovog mjeseca svoje svietlo lice. Liepo li je bilo gledati, kako već jutro rano hrlili mnogobrojani narod prema kolodvoru, da tamo pričekaju svojeg premilostivog vladara. Bilo je tu dičnih Tinjanaca, kršnih Krizanaaca, vrlih Zmijanaca, a osobito mnogo bilo je domaćih sokolova Šupetaraca.

Svakom je pak u oči upala duga povorka školske mladeži šupetarske, tinjanske, križanske i zmjinske, koju su predvodili njihovi vriedni učitelji. Bila je baš milota opazati te mlade sokolice već na šupetarskom trgu, gdje su se redali i spremali na zajednički odlazak prema kolodvoru. Pred ovim podjeljene bijahu svim učenicom zastavice narodne te crno-žute i crveno-bijele sa slikom Njeg. Veličanstva. Sakupilo se te njezne vojke mladih sokolova do 400. Osim ovih bilo je nazočnih oko 150 odsluženih vojnika sa osvjetljenim medaljama, svećenstvo iz Tinjana, Kringe, sv. Petra i Zminja; občinski odbori tinjanski i zmjinski, a na čelu im vrli načelnici—junaci Defar i Pačić. Od kol. poglavarstva bio je prisutan c. kr. kot. tajnik. Svega naroda bilo je na okupu do 2000. Kolodvor, zvonik i kuća gosp. Marka Kopite bili su okićeni sa zaslavami carskim i državnim i narodnim trobojnicama.

Netom je dospio dvorski vlak do kolodvora zaore gromoviti i oduševljeni živie klici. Vlak se pomicao polagano, a naš premilostivi vladar ozdravljao je stoje do prozora uzduž celog kolodvora na zanosne, urnebesne pozdrave. Mlode osobito činilo gledati školsku djecu, kako mašući zastavicama pozdravljaju vladara. Mnogima se orosilo oko videć ovaj prizor kako naime onolika djeca iz nježnih srdaca pozdravljaju ljubnog vladara. Iza odlaska vlaka put Pule sakupila se školska djeca sa učiteljima, svećenstvom i ostalim narodom u kolo te zapjeva zajedno prvotičku carske himne, nakon česa uslied urnebesni živio—klici Njeg. Veličanstva. Narod se je nakon toga nešto raziša svojim kućama, davajući oduška veselju si sreću pjevanjem i kličuć „živio“, dotim su ostali stajali na okupu veselaći se do same noći. U četvrtak, dne 4. o. m. kada se vraćao car iz Pule, sakupilo se također mnogo naroda na kolodvoru šupetarskom te pozdravi vladara na povratku sa gromovitim „živio—klici i zastavama“.

Izbor župnika u Zamasku na Metovnušćini. Dne 7. t. m. obavio se izbor župnika za župu Zamask. Jednoglasno bio izabran veleć. gosp. pop Ante Ragusi sadašnji upravitelj. Čestitom svećeniku rodoljuba čestitamo!

C. k. državna hrvatska gimnazija u Pazinu. Iz Pazina nam pišu: Nastaje školska godina 1902-1903 kod c. k. državne hrvatske gimnazije u Pazinu počće dne 18. rujna s običnom službenom božjom u 9 sati prije podne. Njoj će učiteljski zbor prisustvovati svi učeni. Popravni ispiti obdržavat će se 16. i 17. rujna, a prijamni za I. i više razrede dne 16. i 17. rujna.

Upisivanje novih učenika za više razrede biti će 15., 16. i 17. rujna — 12 sati prije podne u gimnazijskoj

ne može ništa pametna polučiti, a njegova je i tako davna bila želja, da se oslobodi neugodnog položaja i nezahvalne časti krčkog gradskog načelnika, a osobito jer je već bio sit i dodijalo mu, što se je u obćinskim biagajnam, kako se sada po gradu govori, češće uz debelu paučinu nalazilo sad po 500, sad po 1000 kruna, više nego bi moralo biti. Budući G. Purga kao načelnik nije mogao pronaći pravac usrećitelja, ostavio je svoje nesto drugomu, ne bili možda on s poznatim ljekarijama stao na put izvanrednoj po grad sreći. G. se Purga zahvalio, i to je možda najpametniji korak, što ga mogao u ovih prilikah učiniti. Ovih dana bio je već i izbor novog načelnika, pa premda je bilo natjecatelja više nego prsti na ruku, ipak izabraše iz osobitih razloga načelnikom gosp. Eduarda Krebsa, farmacistu. Punktum! Pa nije ga to mnogo ni koštalo. Jedan hektolitar i 60 litara crnog vina i 20 kruna, što ih dao muzikantom. Ovaj put si Krčani dadose sami „testimonium paupertatis“, jer izabraše načelnikom tudjina Tiroca, a izključide od časti prvog građanina svoje po izbor ljude, a da bi zašto. Čuje! G. Balestru, koji je toliko godina obnašao čast prvog savjetnika, jer da je jedan latinski učenjak rekao: „ne sutor ultra crepidam“... dakle... u kut s njim. G. Rode, jer da govori okolo i jer da je drugi jedan učenjak rekao: „tene te in tu apellieula, cerdo“... dakle opet...; G. Keka, čini mi se Scomersi, koji je najviše želio postati načelnikom, „perché che non ga presenza e ze sempre con sigaro in bocca e farebbe brutta figura“; ali zato podigoše na čast prvog savjetnika čovjeka od oka, gosp. Carletta, koga je ta čast koštala samo 10 K, kojima je platio muziku. Glasa se po Krku, da ga je ovog puta muzika ipak više stajala, nego za njegov imendan; onog puta su mu naime muzikanti igrali za pustih 70 novčića.

Ovaj isti mislim, da je i predsjednik „della società d'abbellimento“, pa će sada još više nastojati i poskrbiti, da budu njegove služkinje prolevala nečistu vodu i dr. ne samo oko i blizu kuće, već i po placi, tako ćemo se bar moći usmrđiti na sve strane, a tudjinci, koji posjete naš grad, uvjerit će se, da je doista hvalevredno, što predsjednik tako revno i liepim primjerom promiče svrhu društva i čuva čistoću grada!!

Opet pokosila smrt jedan mladi život. Lanjske godine oplakasmo dobrog bogoslova J. Dobrinčiča, a evo sada otvara se nov grob, da primi vrijednog pravnika II. god. Ivana Sparožiča. Više vremena tištila ga nemila boljelica, dok ga nije 7. t. mj. shrvala, te je ispustio svoj plemenitu dušu. Govoriti o milom pokojniku mnogo ne treba — jer sve se može izreći o njemu jednom riječu, t. j. da je bio djak-mučenik, koji se htio domoći cilja svojim trudom. A svakomu je znano s kojim samopriporom je skopčano takovo djakovanje. Neću da nabrajam njegove vrline — već samo jedno napominjem, a u tomu sve sastoji, t. j.: da je bio dobar kršćanin i dobar rodoljub, sto vidjamo riedko kod današnje mladeži. No zato ga nije, nadamo se mimošila, nagrada Onoga, koji dobro naplaćuje a kazni zlo. Milijivo — bila Ti laka rodna gruda — koju si Ti žarko ljubio!

Talijanska kultura u Malom Selu pokazala se opet na površju dne 4. t. mj., kada je od tamo odputovao presv. biskup Mahnič, koji je bio došao pokloniti se prejasnomu vladaru. Deseterica nespašenjaka, a na čelu njim umirovljeni nadporučnik c. i kr. vojske Katarinić, popratili su otkaznog presvietloga biskupa za glasnim zvijudkom. O toj demonstraciji primili smo podulji dopis, koga ćemo priobćiti u budućem broju.

U Velom Selu otvoriti će se u nedjelju „Posujilnica i štedionica“ po Reif-

šenimovom sustavu. I tako eto koracamo napried malo po malo barem na gospodarskom polju. — I naši „Talijani“ odlučili su, sljedeći naš primjer, ustrojiti tamo svoju posujilnicu.

Razni prinosi.

Gosp. Niko Vajjalo, Sv. Saba kod Trsta, poslao našoj upravi 1 K za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ 1 K „Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu“.

Dolazak vlakova u Pulu.

825 prije podne iz Cetrovlja.
1— po podne osobni iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rovinja, Rieka, Beča.
915 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
1110 po podne, brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieka, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

520 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
9— po podn.; osobni za Rovinj, Divaču.
615 „ „ „ za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Tvornica pokuštva

dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON

Trst - Beč.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.

Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:

ilustrovane popise, originalne nacрте osnova, pregled sobnih namještaja.

Najveća solidnost, elegantnost i jeftina cena.

Čvrste stiskaonice (preše) za vino

svake veličine i mastionice za groždje, kao i druge strojeve svake vrste, orudje i materijal dobiva se u zalih tvrdke

Živic i dr.

Via Commerciale br. 2 u Trstu.

Prvo slovensko skladište pokuštva

Antona Černigoj

Trst

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokuštvo iz prve ruke.

Marko Zović

krojački majstor

u Pazinu (u kući, gdje se nalazi lekarica k sv. Cirila i Metoda)

preporuča se p. n. obćinstvu, posebice pako veleč. gosp. svećenicima, učiteljima itd., za naručbu svakovrstne obuće u najfinijoj ili najprostijoj tkanini. Odiela imače također gotovih u zalih koji za odrasle toli za djecu, zatim haveloke itd. Cijena raznih odijela i haveloka jest prama vrsti od 5 do 20 forinti. Drži obilatu zalihu raznih tkanina za odijela na mješt, osobito onih iz Jägerdorfa; prima naručbe za odijela po mjeri, koje izvršuje u najkraće vrijeme uz osobitu pažnju bez bojazni utaknice.

POSJED

Na prodaju je u blizini grada Pule uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Perouju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

IZVRSTAN MED!

Već prošle godine naručise mnogi prijatelji kod mene i po više kutija vrcanog meda. Kako nisam posjedovao veliku zalihu, to nisam ni mogao svima i svakome udovoljiti. Dajem s toga ovime na znanje, da je na mom pčelinjaku ovogodišnja proljetna i ljetna berba meda dovršena. Originalnu limenu kutiju od pet kilograma izvrstnog vrcanog meda prodajem za svotu od 10 kruna. Postarinu plaćam, za vrstnoću meda jamčim podpuno. Posjedujem mnogo priznanica i od bolesnika a i liečnika, koji uporabom meda sa moga pčelinjaka postigoše i u liečenju raznih bolesti znatne uspjehe. Unmoljavam, da se gospoda sa naručbami pozure, dok zalih traje.

Posla: Grubišnopolje, Ivan Nep. Jemeršič, Hrvatska. žopnik.

Objava.

Upisivanje u c. kr. pripravnica za učiteljišta u Kastvu obaviti će se dne 29. i 30. tek. mjeseca septembra od 9—12 sati u jutro. Kasnije se ne prima nitko. Prijave za upis mogu se podnesti i pismeno na vodstvo zavoda.

Primaju se učenici krepka rasta i zdravlja, neporočna ponašanja i dostatne duševne nadarenosti, ako su sa dobrim uspjehom svršili barem pučku školu i prevalili 14. godinu dobe svoje.

Zahtjeva se nadalje, da imaju sposobnosti za pjevanje, čisto izgovaranje, a po mogućnosti i neku pripravu u njemačkom jeziku. Ako bi kome do 14. godina manjkalo manje od 6 mjeseca, može dobiti oprost te dobe. Djaci, koji dobro napreduju, dobiju državnu podporu.

Kod upisa treba prikazati uz posljednju školsku svjedočbu također svjedočbu o ciepljenju boginja i krstni ili rodni list.

Pitomci, koji se u prvim trim mjesecima škol. godine pokažu nesposobnima, moraju školu napustiti. Ravnateljstvo.

Tafta za turiste od L. LUSERA. Najbolji i priznati liek za kurje oči, žuljevitost itd. Glavno skladište: Ljekarna E. Schwenk, Beč-Meidling. Reka se pita: Tafta za turiste. Dobiva se u svim Ljekarnama.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Istarska Posujilnica u Puli.

koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod uložena suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julya i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lievo, gdje se dobivaju publicke informacije.

Ravnateljstvo.

Edina zaloga na Kranjskem lekarica

PICCOLI

„pri Angelu“ v Ljubljani, — Dunajska cesta — Polihitrena steklenica 2 kruna. Zunanja naručila izvršuje lekarica Gabrijel Piccoli v Ljubljani točno ako se mu pošlje znesek po post-nem pozvelju.

Dobiva se tudi v lekaricah v Gorici, Tolminu, Tratu, Istri in Dalmaciji po 2 kruno 40 h. steklenica.

Železnato vino

malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.

Dobiva se v lekaricah